LÄÄNE-HARJU
VALLA LEHT

SEPTEMBER 2019 | NR 8 (19) WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

VASALEMMA NOORED GIIDID SAAREMAAD AVASTAMAS

Vasalemma Põhikooli koduloorinqi õpilased käisid 6. septembril õppekäigul Saaremaal. *lk 3*

LAULASMAA NAISED HOIAVAD ELUS KULTUURITRADITSIOONE

Kaks aastat kestnud rahvarõivaste valmistamise kursus lõppes kaunite riidekomplektide esitlusega. *lk 5*

KUIDAS PÄÄSTA MAAILM VÄIKEPRÜGI PEALETUNGI EEST

Miks on väikeprügi nii ohtlik ja kuidas maailmakoristuspäev saab väikeprügi pealetungi tõkestada. *lk 6*

„Paar aastat tagasi ütles üks eesti tütarlaps, et ta avastas hoopis teise vaatenurga vene rahvusest inimestele. Seda oli väga hea kuulda," rõõmustab õpetaja **Helve Mandzolo** eelarvamuste kadumise üle.

Lasterikkas Leholas kolis raamatukogu koolist moodulmajja

Marje Suharov

Piirkondades, kus noorema elanikkonna kasvades suureneb ka põnnide arv, seisavad omavalitsused tihti probleemi ees, kuidas leida puuduvad kooli- ja lasteaiakohtad. Ka meie vallas on ajale jalgu jäänud koolimaju ja lasteaedu, mis vaevlevad ruumipuuduses. Kõige rohkem oleme juttu teinud kitsastest oludest Laulasmaa koolimajas, kuid ka mujal napib ruumi.

Raamatukogu kolimisega koolimajast välja sai suuremad ruumid ka Lehola kooli kolmas klass. Klassiõpetaja sõnul on uus klassiruum päikseline ja rahul on ka parasjagu matemaatikat kordavad 13 possi-tüdrukut.

Lehola raamatukogumoodul teel koju.

Raamatukoguhoidja Pille Pikajago seab riiulitele nii kooliõpikud kui rahva menukirjanduse.

FOTOD: MARJE SUHAROV

Ruumikitsikus Lehola koolimajas

Laulasmaa Kooli Lehola koolimaja, mis on ehitatud 1987. aastal lasteaed-algkoolina, pakkus esialgu kooliharidust kuni 4. klassini. Alates 2003. aastast käivad lapsed koolis 6. klassini. Lasteaia poolel on tänaseks juba neli rühma viiekümne mudilasega. Kokku õpib lasteaias ja koolis 104 last. Laulasmaa Kooli direktori kohusetäitja Kadi-Ingel Kungla selgitab, et alates käesolevast õppeaastast ei moodustada Lehola koolimajas enam liitklasse. Sellest tulenevalt vajati vähemalt ühte klassiruumi lisaks. Ühe kiirema ning vähem kuluka lahendusena nähti raamatukogu kolimist majast välja. Selleks oli vaja raamatukogule leida uued ruumid. "Ma ei ütle, et see on parim lahendus, aga on näha, et Lehola koolimajal on väga hea potentsiaal kasvada, kuna laste arv suureneb," tõdeb Kadi-Ingel Kungla.

Koolipidajana oli omavalitsuse ees valik, kas asuda projekteerima koolihoone juurdeehitust ja planeerima ehitust, mis on aeganõudev ja kulukas, või valida kiirem ja soodsam lahendus moodulmaja näol.

Kiire praktiline lahendus

Moodulmaja kogemus oli vallal juba varasemalt. Harju-Ristil, Kloogal ja Laulasmaal on moodulhoonesse paigutatud lasteaiarühmad, Laulasmaal õpib ka üks kooliklass renditud moodulis.

Lehola maja puhul otsustati sõlmida leping mooduli ostmiseks. Hanke tulemusena osteti moodulmaja meie vallas tegutsevalt ettevõttelt Akso-Haus valmimise tähtajaga neli kuud. Kokku on valla eelarves arvestatud raamatukogumaja püstitamiseks 92 000 eurot, mis sisaldab ka hoone ühendamist kommunikatsioonidega. Moodulmaja maksumus on 71 988 eurot, millele lisanduvad eeskoja ja kaldtee kulud.

Maja jõudis oma koju

15. augusti hommikul alustaski raamatuhoidla Vasalemmas asuvast majatehasest teekonda oma alalisse asukohta, Lehola koolimaja õuele. Mõned tunnid võimsa kraanaga rassimist ja pärastlõunal oli 20-tonnine majakorpus vundamendile tõstetud ning viimistustööd võisid alata.

Kogu ehitamise protsess tehases kulges moodulmaju tootva firma Akso-Haus suurkliendi projektijuhi Taavi Samarüütli sõnul plaanipäraselt. Väike ümbermõtlemine oli asukoha suhtes, sest alale oli vaja maapinna iseärasuste tõttu ehitada vaiade asemel lintvundament. Samuti ehitati juurde eeskoda ja kaldtee.

"Majale pani käe külge vähemalt viiskümmend inimest kümnest ettevõttest. Projekteerijad, erinevate erialade ehitusspetsialistid transpordifirmani välja," selgitab projektijuht, kes Lehola raamatukogumaja tõstmisprotsessi samuti jälgima tuli.

Kolmas raamatute pakkimine

Lehola uue raamatukogumaja suurus on 56,7 m². Raamatukoguhoidja Pille Pikajago sõnul on nende teabekogus ca 12 000 raamatut. "Riiuleid jagub, aga mõne ruutmeetri võrra oleks maja võinud suurem olla! Arvestame praegu, et siia mahub 9000 teavikut." Need, mis üle jäävad, viiakse Vasalemma raamatuhoidlasse.

Raamatukogutädi Pille, nii nagu lapsed teda kutsuvad, töötab Lehola raamatukogus alates 1993. aastast, mil Lohusalu raamatukogu koliti ümber Lehola mõisa. 1995. aastast asus raamatukogu nii kooli- kui ka rahvaraamatukoguna Lehola lasteaed-algkooliga samas majas.

Septembri alguses veel raamatukastide vahel askeldav töötajaskond loodab raamatukogu lugejatele avada septembri lõpus.

Moodulmajad valmivad kiirelt

Majatehase ärikliendi müügi- ja projektijuht Oskar Stern tutvustab firma toodangut: "Moodulmaja toimetatakse objektile ühes tükis (põrand, katus, neli seina) ja on tihti ka seest lõpuni viimistletud nagu meie maja puhul." Maja võib nimetada siirdemajaks, kuna seda on võimalik toimetada kohale ja eemaldada ühes tükis kogu maja eluaja jooksul. "Hetkel on meil infot majade kohta, mis on üle kümne aasta vanad ja vahetavad edukalt oma asukohta. Arvestades meie 15-aastast staaži, siis palju vanemaid näiteid ei olegi võimalik tuua," toob projektijuht välja nende toodangu positiivse poole.

> *"Omavalitsus oli valiku ees, kas ehitada koolihoonele juurdeehitus või valida kiirem ja soodsam lahendus moodulmaja näol.*

"Selliste majade ehitamise juures on kõige keerulisem kogu protsessi haldamine," selgitab Oskar Stern. Seoses sellega, et majad valmivad tavaehitusega võrreldes pea kümme korda kiiremini, tuleb kogu protsessi väga hästi planeerida, et kõik vajalikud tööd saaks õigeaegselt teostatud (üldehitus, toru- ja elektritööd, ventilatsioon) ning veenduda selles, et töömehed üksteisele jalgu ei jääks. Selle eest hoolitsevad kogenud tootmisjuhid ja projektijuhid. Ühtlasi tuleb jälgida, et kogu vajaminev materjal oleks aegsasti olemas. Selle nimel tegutsevad ostujuht, laotöötajad ja autojuhid.

Majatehase juhtide sõnul tasuks ka Eesti omavalitsustel õppida teiste maade kogemustest, kus kasutatakse palju just moodulmaju. AS Akso-Haus on mitmesuguseid sotsiaalhooneid (koole, lasteaedu, eakatekodusid ja immigratsioonikeskusi) ehitanud Soome, Rootsi ja Saksamaale. "Kui hoonele on ruumi juurde vaja, siis liidetakse moodul majale juurde ning kui vaja vähendada, pole probleem maja lahti võtta ja mujale viia," tutvustab Oskar Stern firma toodangu võimalusi.

Oma silm on kuningas

Majatehase Akso-Haus tootevalik ei piirdu vaid sotsiaalobjektidega, vaid teenindatakse ka omale maja soovivaid erakliente. Firma on välja töötanud unikaalse tehnoloogia, mis lubab ühest moodulist koosnevad majad tehases valmis ehitada koos betoonvundamendiga. Kliendi jaoks tähendab see ülimat lihtsust maja ehitustöödel, sest ligi 100% töödest teostatakse tehases. Sellise maja paigaldus võtab aega vaid paar päeva ning esimese paigalduspäeva õhtul võib juba maja kõiki funktsioone kasutada. Müügidirektori Taavi Velleste sõnul käib nende eramajade kohta ütlus "Meie majade puhul ei peeta mitte sarika-, vaid soolaleivapidu". Oma valla elanikele pakub majatehas soodustingimusi eramajade transpordil ja paigaldusel. Täpsema info saamiseks ootab Akso-Haus tutvuma valmismajadega aadressil Haapsalu mnt 7c, Vasalemma ja firma kodulehel www.aksohaus.ee

Veokorraldajatel on silma ja kogemust

Kuna tegemist on suurekabariidilise veosega, siis on tellimuste täitmisel esmajoones oluline juurdepääs. Nii käiakse ja mõõdetakse lausa mõõdulindiga tänavate laiust ja hinnatakse elektriliinide kõrgust. Transport õnnestub, kui marsruut on eelnevalt üle vaadatud ja kooskõlastatud. Majatehase Akso Haus pikaajaline koostööpartner JTH Eesti OÜ on suure kogemustepagasiga transpordiettevõte, kes nõustab firmat keeruliste marsruutide läbimisel. Projektijuht Oskar Stern on rahul: "Siiani ei ole jäänud ükski meie maja ettenähtud kohta toimetamata. Hea eeltöö välistab selle võimaluse ka tulevikus."

JUHTKIRI

Meie ühisest keskkonnast

Jaanus Saat, vallavanem

Ilus suvi on möödas, suvepuhkused läbi ning koolid on alustanud õppetööd. Esimesed koolipäevad ei möödunud viperusteta. Osa Laulasmaa koole teenindama pidanud ATKO koolibusse jätsid lapsed esimesel koolipäeval tee äärde ootama. Siiralt vabandan kõikide õpilaste ja lastevanemate ees, keda antud teema puudutas.

Palju on olnud kõneainet, kuidas ühildada elu- ja ettevõtluskeskkond. Tihti ei ole elanikud ettevõtluse arengust huvitatud, kui nad ei saa sellest otsest kasu. Samas peame mõistma, et ettevõtja loob elanikele töökohti ja seeläbi maksutulu valla eelarvesse.

Paldiski on saanud rohkelt tähelepanu seoses linna kavandatava metanoolitehasega. Meedias on jäänud kõlama väide, et otsus on tehtud ning tehas saab Paldiskisse rajatud. Siinkohal kinnitan, et sellist otsust olemas ei ole. Algatatud on eriplaneeringu menetlus, mis kestab umbes 2–2,5 aastat. Kui see menetlus on lõpetatud, siis saame rääkida otsustest – kas ja kuhu tehas tuleb.

Ettevõtluskeskkonna arendamise juures ei tohi me unustada elukeskkonna arendamist. Igalt ettevõtjalt või arendajalt, kes on pööranud oma pilgu meie vallale, ootame, et ta näeb oma äriplaanis ette ka panuse elukeskkonna arendamisele. Mida saab kogukond vastu – see on küsimus, millele ettevõtja koos omavalitsusega peab leidma vastuse. Teistmoodi täna enam ei saa.

> *Igalt ettevõtjalt või arendajalt, kes on pööranud oma pilgu meie vallale, ootame, et ta näeb oma äriplaanis ette ka panuse elukeskkonna arendamisele.*

Suve jooksul oleme oluliselt panustanud alevike elukeskkonna parendamisse. Karjaküla sai kergliiklustee ühenduse Keila linnaga. Lisaks on aktiivselt tegeletud Karjaküla heakorraküsimustega. Avalikest kohtadest on ära viidud prügi, niidetakse haljasalasid ning korda sai bussipeatus. Vana räämas ootepaviljon lammutati ja peatus viidi teise asukohta. Tänan Karjaküla elanikku ja volikogu liiget Aleksei Šatovit, kes on võtnud oma eesmärgiks Karjaküla eluskeskonna parandamise.

Rummu alevik saab sügisel mänguväljaku ning korrastatud on kogu aleviku haljastust. Samuti saab selle aasta lõpuks mängu- ja spordiväljaku Harju-Risti alevik.

Veel selle aasta jooksul hakatakse rajama Paldiski keskväljakut. Lisaks paigaldatakse Paldiski peatänava äärde uued pingid koos prügikastidega. Augustis paigaldati Paldiski tänavatele valvekaamerad, mis on ühendatud politsei valvekeskustesse. Kaamerad paigaldati inimeste ja nende vara kaitseks.

Meeldiv, tervist toetav elukeskkond on hea kõigile, ka ettevõtjatele, sest rõõmus ja terve elanik on ka hea töötaja. Usutavasti on ettevõtjate ja omavalitsuse jaoks parim õnnelik inimene, kes austab oma koduvalda ning kelle eluks ja arenguks on kõik vajalik kohapeal olemas.

Sellise elukeskkonna arendamisse, kuhu inimesed tahavad rõõmuga elama asuda, peame edaspidi koos ettevõtjatega investeerima ühiselt.

Vallavolikogu võttis vastu teise lisaeelarve

2019. aasta teine lisaeelarve

Teisel lugemisel kinnitati 2019. aasta teine lisaeelarve. Eelarve tulude poolele lisandub üksikisiku tulumaksu planeeritust suurem laekumine 3% võrra. Lisandub ka toetusfondidest saadud raha ning maavarade kaevandamisest laekuv suurem ressursimaks. Kokku suurenevad põhitegevuse tulud 370 000 euro võrra. Põhitegevuse kuludest on suurenenud muu hulgas vahendid lapsehoiutoetustele ja koolitoitlustusele. Allasutustele eraldatakse vahendeid hädavajalikeks kuludeks. Lisaeelarvesse läks sisse ka Padise rahvamaja lava remont. Põhitegevuse tulem kasvab 185 488 eurot ning sama palju suureneb ka investeeringute maht.

Padise soojusmajanduse arengukava aastateks 2019–2029

Volikogu kinnitas Padise küla kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava aastateks 2019–2029. Arengukava analüüsib Padise kaugküttepiirkonda kompleksselt, hinnates energia- ja kütusevarustuse süsteemide jätkusuutlikkust. Arengukava koostajad soovitavad energiatarbe vähendamiseks küttepiirkonnaga liitunud hooneid täielikult või osaliselt renoveerida. Samuti soovitatakse rajada Padisele uus hakkepuidul töötav katlamaja (0,5 MW) koos automaatse kütuselaoga. Selle maksumuseks on hinnanguliselt 350 000 eurot. Kõnealune arengukava on leitav valla kodulehelt.

Müümata jäänud vallavara läheb müüki väiksema hinnaga

Lääne-Harju vallavalitsus tunnistas nurjunuks korduval enampakkumisel olnud korteriomandite müügi. Müümata on jäänud korterid Klooga alevikus Metsa tn 13-1 ning Harju-Risti külas Harju-Risti 4-9, Harju-Risti 4-10 ja Harju-Risti 4-11. Samuti ei ole õnnestunud müüa Paldiskis asuvat kinnistut Sadama tn 16. Nimetatud vallavara võõrandamiseks läbi viidud enampakkumistel ei osalenud ühtki pakkujat.

Volikogu otsustas vähendada müüdava vara alghinda 20% võrra. Vallavara läheb müüki uute alghindadega: Sadama tn 16 kinnistu Paldiskis 24 800 eurot, Metsa tn 13-1 korteriomand Klooga alevikus 12 800 eurot ning Harju-Ristil korteriomandid Harju-Risti 4-9 11 200 eurot, Harju-Risti 4-10 14 400 eurot ja Harju-Risti 4-11 12 000 eurot.

Merenuka küla veevarustuse eest vastutab mittetulundusühing

Volikogu otsustas anda mittetulundusühingule Merenuka Küla (registrikood 80277997) otsustuskorras tasuta kasutada Lääne-Harju vallale kuuluva Merenuka pumbamaja kinnistu (katastritunnus 29501:007:1529, registriosa nr 12938202, pindala 0,22 ha) kuni 31. augustini 2029. Puurkaevu kaudu tagatakse kogu Merenuka küla veevarustus. Lepinguga võtab kasutaja kohustuse hoida korras kinnistut koos rajatistega, samuti katma kõik vara kasutamisega kaasnevad kulud ja tagama õigusaktidest tulenevad keskkonnanõuded.

> *2019. aasta teise lisaeelarve tulude poolele lisandub üksikisiku tulumaksu planeeritust suurem laekumine 3% võrra.*

Vald ostis Kiviringi tee 11 kinnistu Laulasmaal

Otsustati omandada tasuta Lääne-Harju vallale Laulasmaa külas Kiviringi tee 11 asuv kinnistu (registriosa nr 11445150, katastritunnus 43101:001:0032, pindala 0,04 ha, sihtotstarve tootmismaa 100%) koos seal asuvate rajatistega.

Heliküla ja lähiala detailplaneeringu koostamisel sõlmiti Keila valla ja detailplaneeringust huvitatud isikute vahel leping detailplaneeringu kohase taristu ja juurdepääsuteede väljaehitamiseks ning avalikku ruumi üleandmiseks.

Nüüd on kinnistu ühisomanikud avaldanud soovi valmis krunt koos väljaehitatud rajatistega vallale üle anda. Omandataval kinnistul on tuletõrjeveemahuti ja selle täitmiseks vajalik veetorustik.

Krundile 7 asukohaga Laulasmaa küla, Kiviringi tee L1, katastritunnus 43101:001:0033 on välja ehitatud avaliku kasutusega tee.

Rummu korterite võõrandamine

Volikogu otsustas võõrandada otsustuskorras Rummu alevikus Lääne-Harju vallale kuuluvad korteriomandid Sireli tn 5-4 (kinnistu registriosa nr 9027402, üldpind 36,00 m², hind 3500 eurot) ja Sireli tn 5-13 (kinnistu registriosa nr 9028302, üldpind 36,80 m², hind 4500 eurot) korteri senisele üürnikule. Nimetatud eluruumid ei ole valla ülesannete täitmiseks vajalikud.

Lõpetati detailplaneeringu koostamine

Vallavolikogu nõustus Vasalemma aleviku Jaama 26 (katastritunnus 86801:002:0157) kinnistu uue omaniku sooviga tühistada varasemalt algatatud Vasalemma valla üldplaneeringut muutva detailplaneeringu koostamine. Kinnistu uus omanik ei soovi jagada Jaama 26 kinnistut kaheks krundiks, vaid planeerib ehitada ühe üksikelamu, mis sobitub piirkonna hoonestuslaadiga ja võimaldab krundil säilitada suures ulatuses looduslikku metsaala.

Karjaküllа saab jalgsi ja rattaga

Karjaküla alevikku Keilaga ühendavat kergliiklusteed on oodatud ja planeeritud kaua. Valla rajatav 2,5 kilomeetri pikkune Keila–Karjaküla kergliiklustee on saanud mustkatte. Järgmise tööna paigaldatakse valgustuspostid, millega loodetakse valmis saada enne pimedat sügist. Projekti kaasrahastatakse Euroopa Liidu Regionaalarengu Fondist.

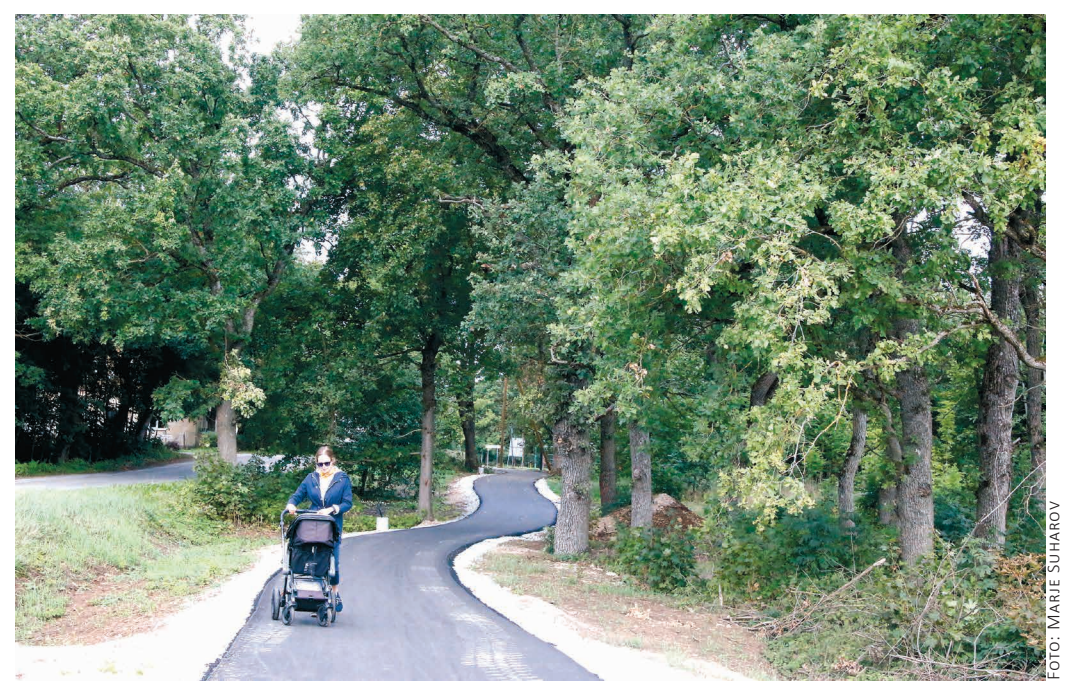

Kergteel liikujaid rõõmustavad kasvama jäetud uhked tammepuud.

FOTO: MARJE SUHAROV

Uus bussiühendus Paldiski–Laulasmaa–Lohusalu–Keila-Joa!

Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus pikendas alates 1. septembrist bussiliini nr 110. Seega saab nüüd Paldiskist ühistranspordiga Laulasmaale, Lohusallu ja Keila-Joale.

Alates 2020. a veebruarist tihendatakse liinide 145 ja 146 graafikuid.

Sõiduplaanid on leitavad veebilehel peatus.ee

Laulasmaa torustike ehituseks vajalikud tööd on alanud

Aare Kaur
AS Lahevesi juhatuse liige

AS Lahevesi on sõlminud ehitustöödeks lepingu riigihanke "Laulasmaa reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine" võtja AS-ga TREV-2 GRUPP. Lepingud on sõlmitud ka vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitamise järelevalve ning reoveepuhasti projekteerimise ja ehitamise järelevalve teenuse osutaja Tallinna Linnaehituse AS-ga. Laulasmaa veetöötlusjaama ehitushanke võitis Schöttli Keskkonnatehnika AS.

Praegu uuendatakse kogu projektiala (180 ha) geoalust, et täpsustada muude kommunikatsioonide asukohad ja saada ehitamise alustamiseks vajalikud kooskõlastused Telia Eesti AS-ilt ja Elektrilevi OÜ-lt.

Ehitustööde algus on planeeritud novembrisse. Hiljemalt nädal enne töödega alustamist teavitatakse sellest kõiki kinnistuomanikke kirjalikult posti teel. Töödega alustavad kaheksa brigaadi, kes erinevatel tööaladel ehitavad 18–20 meetrit trassi päevas. Ehitustöid teostatakse ka talveperioodil, v.a suure pakase korral (rohkem kui 15 külmakraadi).

> *Hiljemalt nädal enne töödega alustamist teavitatakse sellest kõiki kinnistuomanikke kirjalikult posti teel.*

Pärast liitumiskoha vastuvõtmist ja koordinaatide väljastamist on kinnistu omanikel võimalik taotleda toetust KIK-i programmist "Eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamine."

Täpsemalt saab toetuse kohta lugeda KIK-i veebilehelt kik.ee/et/toetatavad-tegevused

Foto Margit Levoll

Noored giidid tutvusid Asva külas viikingiaegse eluoluga.

Vasalemma kooli koduloorinGi õppekäik Saaremaale

Margit Levoll
koduloorinGi juhendaja

Vasalemma Põhikooli koduloorinGi õpilased käisid 6. septembril õppekäigul Saaremaal. See oli preemiareis tublidele õpilastele, kes suvel aktiivselt Vasalemma mõisa ja kooli tutvustasid.

Programmi Unustatud Mõisad raames toimuvad suviti avatud uste päevad, kus õpilased saavad rakendada aasta jooksul õpitut, tehes igal täistunnil giidituuri mõisa peahoones ja pargis. Saaremaal avanes õpilastel võimalus jälgida professionaalsete giidide juhitud ekskursioone. Õppekäik algas Kuressaare linnuses informatiivse ja tähelepanu nõudva ekskursiooniga. Kuressaare linnuse muuseum on nii materjalimahukas, et seal võiks veeta päevi. Linnuses tuli kiiresti koos ajalooga ühest saalist teise liikuda. Täname giid Gunnar Usinat väga sisuka ja huvitava ekskursiooni eest.

Keskpäeval tehti piknikupeatus Kaali kraatri juures, sest kuhjunud muljete tõttu vajas puhkust nii keha kui ka vaim.

Seejärel jätkus õppekäik Asva Viikingite külla. Õppekäik Saaremaale sai tõuke sellest, et mõisa avatud uste päeval külastas meie mõisa Anna-Liisa Õispuu Asva Viikingite külast. Vasalemma kooli õpilased tegid talle ekskursiooni ja noored giidid kutsuti vastukülastuskäigule Asva Viikingite külla. Seal oli vastuvõtt väga südamlik ja tore. Noored koduloo- ja ajaloohuvilised said Viikingite moodi vibu lasta ja tutvusid viikingiaegse eluoluga. Suur tänu Anna-Liisa Õispuule sooja vastuvõtu eest. Asva on üks põnev koht!

> *Noored koduloo- ja ajaloohuvilised said Viikingite moodi vibu lasta ja tutvusid viikingiaegse eluoluga.*

Teel praamile jõudsime teha lühikese peatuse Laimjalas, mis oli Debora Vaarandi kodukoht, kus luuletaja sajandal sünniaastapäeval avati tema kena pronksist mälestuskuju. Kuulasime Laimjala loodusseltsi tutvustust nende tegevustest nii looduse kui ka kultuuri vallas.

Ja juba läkski sõiduks läbi Muhumaa ja üle väinade tagasi mandri peale.

Foto: Maarika Tania

Suvelõpupeo „Paadid järvel“ peaesineja oli ansambel Jäääär.

Foto: Maris Ehrbach

Saksofonid Kloogal tõi lavale tuntud muusikud – esinesid Lembit Saarsalu, Valeri Filimonov, Lauri Kadalipp ja Oskar Arikainen.

Taastame vanu ja loome uusi traditsioone

Et nautida suvelõpu sumedaid ilmu ning Klooga kaunist loodust, toimusid kogukonna, kultuuri- ja noortekeskuse ettevõtmisel rida üritusi:

- Klooga neljas kodukohvikute päev, kus lapsi lõbustas mustkunstnik Marko.
- Saksofonid Kloogal – esinesid Lembit Saarsalu, Valeri Filimonov, Lauri Kadalipp ja Oskar Arikainen
- Kolmandat korda toimunud suvelõpupidu „Paadid järvel“
- Esimene ülevallaline vanavanemate päev,

Kõik üritused, mille tõttu tasus kindlasti kodunt välja ja külalistel Kloogale tulla!

Korraldajad – MTÜ Lodijärv, Klooga Kultuuri- ja Noortekeskus ja Lodijärve Pensionäride Ühendus – on tänulikud kõigile teile, kes te võtsite aega ja leidsite tee Kloogale! Aitäh, et teid oli sel aastal nii palju! Teeme Klooga korda!

Maris Ehrbach

Foto Marje Suharov

Juba teist korda vallavalitsuse korraldatud muinastulede öö kontsert Kloogarannas tõi kokku tuhatkond inimest. Rahvast hullutasid Don Ulviku bändi trummarid ja Koit Toome mõnusad meloodiad.

Ohtukate põnev suvi

Krista Maaro
kogukonnaliige

Vaevalt olid koolilapsed saanud alustada suvevaheaega, kui Ohtu küla oli valmis korraldama oma kolmandat lastelaagrit. Taaskord oli neli päeva sisustatud põnevate tegevustega.

Esimene laagripäev veedeti Mäe talus, kus Kertu Lepiksaare eestvedamisel tegeleti teadusega ning päeva teisel poolel oli Jarmo Johkem valmis seadnud vahva seiklusraja RMK platsil.

Teisel laagripäeval kogunesid lapsed külaplatsile, et veeta päev päästeametnike ja Ohtu vabatahtlike pritsimeeste juhendamisel.

Kolmanda laagripäeva tegevused olid jagatud kahe talu peale. Salu talus toimus lastejooga ning Muru talus valmistati laagri lõpetamiseks maiuseid ja meisterdati Urmas Veersalu juhendamisel putukahotelli.

Neljas laagripäev tõi lapsed kokku Unalepa talu õuele, kus maaliti fotoseinu, mängiti palli, kiiguti ja soovi korral võis lasta teha endale näomaalingut. Laagri lõpetamise puhul kaeti ühine lõunalaud, kus koos lastevanematega maiustati laste valmistatud hõrgutistega.

Siinkohal täname Lääne-Harju vallavalitsust, Selverit ja Veski-Matit, kelle kaasabil meie laager teoks sai.

Mälestustahvel

21. juunil toimunud Ohtu küla jaanitule raames avasime külaplatsil mälestustahvli, mis jääb meenutama Ohtu küla kingitust Eesti Vabariigi juubeliks. Meie eelmisel kevadel istutatud pärnad pidasid kõik vapralt vastu möödunud aasta kuivale ja kuumale suvele ning paar puud rõõmustasid ohtukaid juba esimeste õitega.

Kokkutulek

4. augustil peeti maha Ohtu küla VI kokkutulek. Traditsiooniks on saanud, et kokkutulek toimub Ohtu kalmistupühaga samal päeval. Kokkutulnutele pakuti suppi ja kohalike perenaiste küpsetisi, võimalik oli sirvida fotoalbumeid ja vaadata näitust Ohtu küla kalendritest. Muusikalise poole eest hoolitsesid Keila pensionäride naisansambel „Püü“ ja lõõtsamees Kaido Ray Kallikorm. Ohtukate suvehooaeg lõppes ekskursiooniga Peterburi.

Foto: Urmas Veersalu

Ohtu laste laagripäevad toimusid mitme talu õuel ja pakkusid palju lustakaid ja vahvaid tegevusi.

Toimetajad: Marje Suharov, Egle Kaur | Kujundus: IlmaPress | Trükitud trükikojas Printall | Tiraaž: 7800 eksemplari

ELANIK ARVAB

Merelinn Paldiski

Urve Purga, Paldiski elanik

Kui ronida Paldiski raudteejaama juurest üle rööbaste ja veidi kahlata heina mattunud rajal, leiad end äkki imekaunil astangulisel rannal. Üle mere paistavad Pakri saared, meri on sile ja vaikne – klaasmeri. Kui kunagi veel Nikolai kiriku juurest mere äärde pääses, kutsuti sealseid kontserte klaasmere kontserditeks. Pika rannajoone lõpus on tavaliselt laev. Kajakad, kivid, üksildased uitajad, puude varjus tihti väiksemad seltskonnad mõnusalt aega viitmas. Lihtne, ilma mingi rannadisainita, rahulik ja ilus mereäär. Sooja ilmaga ka sulistajad vees.

Vetteminek on pisut keeruline, sest rand on kivine. Ja küllap peale minu on veel nii mõnigi lootnud, et tehakse juurdepääs rannale, rajatakse korralik raudtee-ülekäik ja elanikel oleks võimalus mere ääres jalutada.

> *Suurema osa Paldiski linna mereäärest on sadamad elanikele kinni pannud.*

Suurema osa linna mereäärest on sadamad elanikele kinni pannud. Alates juulikuust on ka raudteetagune maa koos kivise rannaribaga sadama omand. Sadam on teinud oma valduste kaitseks müürid või tarad, suurel osal neist on okastraat peal. Võttis enda valdusesse isegi muuli, kuigi ta seda ei kasuta. See paistab inimestele läbi võrkaia. Sadam ei lubanud inimesi ühel hekel enam Muula mägedest mere äärde ja Georgi kiriku taha jääv tee sulgus samuti. Keegi polevat vastu olnud.

Tegelikult inimeste käest lihtsalt ei küsitud, tõenäoliselt oleksid paljud vastu olnud. Keeruline öelda, millistel põhjustel need asjad siin linnas niimoodi on läinud.

Nüüd on inimesed selgelt välja öelnud, et nad tahavad oma kodulinnas minna mere äärde. Mitte ainult pensionärid, kes Leetse randa ja Kloogaranda ei jõua ja kellele isegi Salavati tee rand võib asuda liiga kaugel.

Mere ääres jalutada, päikeseloojanguid vaadata peaks olema iga mereäärse linna elaniku õigus. See, et läheduses asuvad liivarannad, kus toimuvad kontserdid kaunis looduses, ei muuda ebavajalikuks pääsemist kodulinnas mere äärde.

Seetõttu koguvad inimesed nüüd allkirju, pöördumaks Sadamate AS-i poole ettepanekuga koos uue kai kavandamisega projekteerida ka promenaad ja raudteest ülekäik. Kes soovivad ettepanekut toetada võivad seda teha septembri kuu jooksul võttes ühendust loo autoriga.

See ettepanek on vähim, mida saab nõuda. See ei kaitse küll kaunist loodust raudtee taga ja kadakaranda laohoonete alla mattumise eest, aga annaks linnas pääsu mere äärde.

Raske on siin linnas kõiki probleeme koos ja kompleksselt esitada. Iidsest Peeter I loodud sadamalinnast kipub kujunema Sadamate AS-le kuuluv asum. Ja selle, mis neist üle jääb, jagavad omavahel teised suurettevõtjad.

Erinevate haldajate puhul näib terviku arvestamine tagaplaanile jäävat. Paldiski suund kujuneda tööstuspealinnaks toob ilmselt kaasa reaalse ohu, et ühel hetkel vajatakse ka praegu lohutusena inimestele jäetud Leetse randa, pole ju kindel ka Salavati tee ranna saatus, juhul kui peaks esile kerkima järjekordne suurepärase tööstusettevõtte pakkumine...

Kas meil linna puudutavaid küsimusi otsustaval vallavolikogul on tulevaste uute tööstusettevõtete suhtes üldse teist värvi nuppu kui roheline? Loodame, et on.

Noorte suvi Tuksis

Tekst ja foto Urve Luht

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond | Eesti tuleviku heaks

Suvisel koolivaheajal osalesid Lääne-Harju valla koolide kolmkümmend noort keelekümbluslaagis „Sõprussuhted läbi keele“. Paldiski Vene Põhikooli projekti koostööpartneriteks olid Risti Kool, Paldiski Põhikool ja Paldiski Ühisgümnaasium.

Tuksi Tervise -ja Spordikeskuses, kus olid loodud kõik eeldused laagri tegevuste läbiviimiseks, õpiti eesti keelt ja saadi teadmisi Eesti riigi ajaloo, kultuuri ja spordi kohta. Keelelaager sai toetust Euroopa Liidu struktuurivahenditest.

Lehola ramp on kõigile huvilistele avatud!

Kadi Torjus, lapsevanem ja projekti taustajõud

Lehola ramp toob lapsed nutitelefonide tehismaailmast tagasi spordi ja värske õhu juurde.

Augusti keskel paigaldati rula- ja tõuksisõprade rõõmuks Lehola sissesõidutee äärde ramp. Rambi valmimiseks oli vaja kolme tegusat noort – Sandra-Eliis Torjus, Ivo Radik ja Michelle Isabel Torjus, kes kirjutasid projekti rahastuse saamiseks, ning ühte täiskasvanut, kellel oli neisse usku! Täname kõiki toetajad: Eesti Tänavaspordiliit, Pinnaseproff OÜ, Andreas Sprenger ja Aadeon Ehitus OÜ, Erki Ruben ja Lääne-Harju vald. Kummardus ehitajatele firmast Laugus Projekt OÜ!

Lehola ramp sai teoks tänu projektifondile “Nopi Üles”, mida rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF-i kaasrahastatud programmi “Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte töö-hõivevalmiduse parandamine” raames.

Raamatukogutöötajate õppereis Soome uhiuude raamatumekasse

Kristi Ott
Paldiski raamatukoguhoidja

FOTO: URVE LUHT

Valla raamatukogutöötajad maailma parimas avalikus raamatukogus Helsingis.

26. augustil külastasid Lääne-Harju valla raamatukogutöötajad õppereisil Helsingi uut keskraamatukogu OODI. Reisi eesmärk oli saada ülevaade Soome raamatukogudes pakutavatest teenustest ja raamatukogunduse arengusuundadest. Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liidu (IFLA) kongressil pälvis OODI 2019. aasta maailma parima uue avaliku raamatukogu auhinna. Tänavu on seal käinud juba ligi 2 150 000 külastajat.

OODI on tänapäevane raamatukogu: seal on näituseruumid, kinosaal, kohvikud, helistuudiod, õppeklassid, lasteala, renditavad kabinetid ja koosolekuruumid, polüfunktsionaalne saal, kohad esitlusteks ja vestlusteks, õpi- ja töötoad, mänguja meediaruumid, koosolemisalad, vaikusekohad. Ja see kõik on tasuta! Maksta tuleb vaid õpitubades kasutatava materjali (paber, niit, värvid jmt) eest.

OODI hoone on laevakujuline, kolmel korrusel on põrandapinda 17 250 m² ja rakendust leiavad 54 töötajat.

Vaatamata hiigelpinnale ei leia sealt aga miljoneid raamatuid – ainult kolmandik hoone pinnast (3. korrus) on raamatute all, eksemplare on seal 100 000 ringis. Digitaalsete otsingusüsteemide kaudu on aga ligipääs 3,4 miljonile raamatule, sest süsteem hõlmab paljusid haruraamatukogusid.

Rohkelt on raamatute laenutus- ja tagastusautomaate, kasutusel on ka pakirobot, mis viib tagastatud teavikud keldrist liftiga sõites uuesti riiulite juurde. Raamatukogutöötaja on enamjaolt konsultandi rollis.

Raamatukogud pakuvad mitmesugust elukestvat õpet, mis toetab lugejate kodanikuoskusi ja infoühiskonnas hakkamasaamist – kõike seda, mis seotud info- ja kommunikatsioonitehnikaga, õpitubades õpetatakse käsitlema erinevaid tööriistu, 3D-printereid, õmblusmasinaid, erinevaid pille jm.

> *Ainult kolmandik hoone pinnast on raamatute all, eksemplare on kokku 100 000.*

Külastuse jooksul tõdeti, et raamatukogud Soomes, nii nagu ka Eestis, on ühiskondliku elu keskused ja kohtumispaigad. OODI jättis võimsa mulje ning seal nähtust saadi ideid uute teenuste pakkumiseks ja inimeste kaasamiseks raamatukogutöö korraldamisel.

Oli üks igati vahva, silmaringi avardav ning mõttemaailma rikastav reis.

Helve Mandzolo - avatud maailmavaate ja rikkaliku kogemusega koolijuht

Marje Suharov

Septembris tormavad koolijütsid omandama uusi tarkusi. Koolidirektoritel on vaja toimima panna terve süsteem alates lihtsatest majanduslikest korraldustest kuni vastutuseni õppetöö, õpetajate ja lastevanemate ees. Kooli juhtimine eeldab tugevat kätt, täielikku pühendumist ja hoolivust.

Paldiski Ühisgümnaasiumit juhib soe ja naeratav Helve Mandzolo. Kool on nii tema elu kui ka hobi.

"Tulin Paldiskisse elama ja kooli õpetajaks 20 aastat tagasi. Selle ajaga on palju muutunud nii linnapildis kui ka hariduses. Möödunud ajaga on kool sügavale hinge pugenud ja tunnen, et olen osa sellest koolist. Mulle on antud võimalus siin kasvada ja areneda ning alates 2004. aastast töötan koolijuhina." selgitab Helve Mandzolo meie jutuajamise sissejuhatuseks.

FOTO: ERAKOGU

Õpetaja Helve Brazzaville´i lütseumi õpilastega 1990. aastal.

FOTO: MARJE SUHAROV

Hooliv ja kindla käega koolijuht Helve Mandzolo.

Mustal mandril sada õpilast klassis

Enne Paldiski koolis tööle asumist õpetas Helve lapsi Kongo Vabariigis Aafrikas. „Elasin ja töötasin ekvatoriaalses riigis 15 aastat ja sellest ajast on mul ainult head mälestused. Õpetasin pealinna Brazzaville'i prantsuskeelses koolis vene keelt. Klassid olid seal suured ja tundi andsin korraga ligi sajale õpilasele. Uskumatu, aga see oli küllaltki lihtne," räägib Helve. Ta usub, et sellele aitas kaasa õpetaja ja õpilaste vaheline austus ja laste suur huvi võõrkeele õppimise vastu

Kongos on nii riiklikud kui ka erakoolid. Erakoolid on tõusev trend, sest riigikoolide materiaalne baas ei ole nii kaasaegne kui tasulises koolis. Kooliaasta algab oktoobris ja lõppeb juulis. Prantsuse koolisüsteemile sarnaselt on algkoolid, põhikoolid ja gümnaasiumid eraldi õppeasutused. Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi (lütseumi) lõpetamise üheks tingimuseks on riigieksamite edukas sooritamine.

Aafrikasse sattus Helve elama tänu oma abikaasale, kellega tutvus Peterburis ülikoolis õppides ja kes on siiani prantsuse keele õpetaja Tallinna 32. Keskkoolis. „Ma ei oleks sealt tagasi tulnud, aga hakkas kodusõda. Nüüd on riigis küll rahu, kuid kahjuks poliitiline olukord ei ole stabiilne," ei ole Helve asjade käiguga rahul.

Sõjakoleduste lähedalt nägemine muutis Helve tema enda sõnul tugevamaks ja annab tänaseni jõudu probleemidele vastu seista. Nüüd hindab ta rohkem elu ja inimesi enda ümber. Nägin kui tähtsal kohal on pereväärtused ja kogukonnatunne sealses ühiskonnas ning austus pereliikmete vahel. „Kongolased on materiaalselt vaesed, kuid vaatamata sellele on nad elurõõmsad ning valmis ulatama abikätt kohe, kui vaja," meenutab Helve kaugel mandril valitsevat rõõmu.

Kongos elades tähistas Helve perekond alati Eesti tähtpäevi: "Huvitav on see, et võõrsil elades tundsin puudust Eestist, siin aga meenutan nostalgiliselt oma elu parimaid aastaid Aafrikas ja sooje inimeste vahelisi suhteid. Veel tunneb ta puudust värsketest puuviljadest, mida igal aastaajal leidus erakordselt suures valikus.

Paldiski Ühisgümnaasiumi lugu

2013. aastal avati Paldiski Ühisgümnaasium, kuhu tulid õppima nii vene kui ka eesti õppekeelega põhikooli lõpetanud lapsed. Varem käisid kummagi kogukonna õpilased eraldi gümnaasiumides. Tookordne otsus eesti ja vene kooli gümnaasiumiosad kokku liita oli Paldiski jaoks väga oluline ja ka märgiline. Kuna linnas elab vene rahvusest inimesi rohkem kui eestlasi ja nende juured on väga sügaval, siis oli palju kahtlejaid, kas kõik hakkab edukalt toimima. Tänaseks on selge, et just selline koolisüsteem toetab lõimumispoliitikat ja eri rahvusest lapsed saavad väga hästi koos õppida.

Helve pooldas koolide ühendamise ideed kohe alguses: „Loomulikult tekitab iga muutus pingeid ja on isegi hirmutav, kuid nii õpetajad kui ka lapsed, me harjusime päris kiiresti ära."

Ühtseks koolipereks kasvamine

Paldiski Ühisgümnaasiumisse astub võrdselt nii eesti kui ka vene põhikooli lõpetanuid. Õpe toimub valdavalt eesti keeles. Vene õpilased õpivad oma emakeeles matemaatikat, keemiat, vene keelt emakeelena. Riiklikult on ette nähtud, et kogu õppekavast peab vene laste jaoks olema 60 protsenti eesti ja 40 protsenti vene keeles. „Meil on eesti keele osakaal isegi suurem. Eriti hea meel on selle üle, et eesti keelt teise keelena õppijatel on eksamitulemused vabariigi keskmisest kõrgemad," on Helve rahul.

Tänu sellisele õppevormile õpivad lapsed paremini tundma ja mõistma teisi rahvusi ja kultuure ning oleme kasvanud ühtseks koolipereks. „Paar aastat tagasi üks eesti tütarlaps ütles, et ta avastas endas hoopis teise vaatenurga vene rahvusest inimeste vastu. Seda oli väga hea kuulda," rõõmustab Helve eelarvamuste kadumise üle. Samuti on Helve rahul, et vene põhikoolidest tulevad õpilased saavad gümnaasiumis edukalt hakkama. Suur rõõm on, et vene õpilaste seas on igal aastal kuld- ja hõbemedaliga lõpetajaid.

> *"Meie kooli väärtused on avatus, loovus, sallivus ja hoolivus. Kõige olulisemaks pean hoolivust.*

Tee hea hariduse juurde

„Meil on ka väga tore põhikool," jätkab Helve koolielu tutvustamist. Helve peab kooli eesmärgiks luua lapse arenguks head tingimused: "Kui õhkkond on hea, siis õpilane on motiveeritum."

Oluliseks peab Helve ka väikeklasside olemasolu: "Lastel on erinev õppimiskiirus, seetõttu vajavad osad lapsed tuge. Eripedagoog Inga Jürioja on tubli ja see, kuidas lapsed arenevad, on täielik edulugu. Selle üle võib uhkust tunda."

Uuel õppeaastal on koolijuhil soov, et projektõppe osakaal ja ainetevaheline lõimumine oleks suurem. Helve tunnistab siin ühe probleemina seda, et paljud õpetajad ei ela Paldiskis ning ajaressurss koos tegutsemiseks on piiratud.

"Meie kooli väärtused on avatus, loovus, sallivus ja hoolivus. Kõige olulisemaks pean hoolivust," selgitab Helve. Ta soovib, et koolis oleks võimalikult palju positiivseid emotsioone, mis omakorda toetab õppetööd: "Õpetaja ja õpilane peavad käima koos ühte rada ning parem on seda teha rahus ja rõõmuga. On vaja, et õpilane mõistaks õpetaja nõudmisi ning põhimõtteid ja tore, kui õpetaja tunneb hästi õpilast ja näeb tema südant."

Mõte uuest koolimajast

Koolis valitseb suur ruumipuudus. Aula ja toitlustamine on ühes ruumis ja see takistab ürituste läbiviimist. Ruumikitsikus kimbutab ka tööõpetust – puudub poiste tehnoloogia- ja tüdrukute kodundusklass. Juba mitmendat aastat toimuvad poiste tööõpetuse tunnid Paldiski Vene Põhikoolis. „Tingimused on küll ka seal kasinad, kuid meie jaoks lahendab see keerulise olukorra," tõdeb Helve.

Direktori unistustes mõlgub suur uus koolikompleks, kus ühes majas on koos nii vene kui ka eesti põhikool, ühisgümnaasium, võib-olla ka muusikakool ja huvikeskus.

Kaamerad hakkavad särisema

Koolis kasutatakse palju projektõpet, et lastel ja õpetajatel oleks huvitavam. "Hästi on läinud projektiga "Klass +", mida viiakse ellu kahasse Laulasmaa kooliga," kiidab Helve projekti eestvedajaid Petri Hütti ja Inga Mehidet. Projekti tulemusena käivitub sellest sügisest mobiilne multimeediaklass. Tegemist on kokkupakitavate multimeedia (kaamerad, droonid jm) vahenditega, mis rakendatakse õppetöösse nii Laulasmaal kui Paldiskis.

Õppekavas on multimeedia valikkursused gümnaasiumiõpilastele. Huviringis saavad osaleda nii põhikooli kui ka gümnaasiumi õpilased.

Õppeaasta üks eesmärke ongi projektõppe ja "Klass+" lõimimine, multimeedia võimaluste ja vahendite ärakasutamine õppetöös, et seda rikastada.

Omavalitsuse ja Paldiski areng mõjutab hariduselu

Helve arvab, et uue Lääne-Harju valla puhul on praegu veel vara öelda, kuidas kõik toimima hakkab. Talle meeldib väga, et arvestatakse kogukondadega.

Ise peab koolijuht end Paldiski patrioodiks: "Alguses tundus linn kõle, aga nüüd on nii armsaks saanud. Ma ei suuda alla neelata, kui keegi midagi pahasti ütleb!"

Kuna linnas on sadamad, raudtee ja ka teised majanduslikud eeldused, siis arvab Helve, et tööstuse arenemine linnas on loomulik suund. Ta loodab väga, et investoritest tuleb ka Paldiskile kasu ja nad panustavad linna heaolusse.

Laulasmaa naised esitlesid kalleid rahvarõivaid

Tekst ja fotod Marje Suharov

MTÜ Lahepere Kultuuriseltsi rahvakultuurilembeline ja toimekas liikmeskond vedas kaks aastat projekti "Rahvarõivaste valmistamise kursus". Iga kursuse lõpetaja valmistas ühe kihelkonna rahvariiete rõivakomplekti. Kõik tehti otsast otsani ise valmis, alates käiste tikkimisest ja pilutamisest, sukkade ja kinnaste kudumise ning peakatete valmistamiseni välja. Kursuslasi juhendasid MTÜ Rahvarõivas käsitöömeistrid.

Üritus lõppes uhkete lõputööde esitluse ja lõputunnistuste kätteandmisega Harjumaa muuseumi õuel Keilas. Koolituse läbimine on esimene samm rahvariiete käsitöömeistri tunnistuse taotlemisel. Kõik kursuslased rääkisid enda rõivaste valmistamise lugu – kuidas leiti mustrid, missugune näputöö valmistas raskusi ja mis väga hästi õnnestus.

Uhked rahvariidekomplektid valmistasid:
Ann Räämet – Keila kihelkonna naine
Anne Jaaksaar – Lihula kihelkonna naine
Diana Jõeäär – Kodavere kihelkonna naine
Helena Suurvärav – Kadrina kihelkonna kaapotkleit
Jaana Roos – Paistu kihelkonna naine
Janne Tekku – Vändra kihelkonna naise rahvarõivakomplektid
Kaja Hõimoja – kaapotkostüüm ja lahtjakiga komplekt Harjumaalt
Karit Raidmets – Harju-Risti kihelkonna naine
Külli Trei – Jõelähtme kihelkonna naine
Lea Urgard – Keila kihelkonna naine ja Kuusalu kihelkonna naine
Mai Lattik – Rapla kihelkonna naine
Marika Sarv – Setu naise ja mehe rahvarõivakomplektid
Meelike Reimer – Halliste kihelkonna naine
Triin Notton – Kihelkonna kihelkonna naine

Kui igapäevaselt soosib eestlane pigem halle ja ühevärvilisi riideid, siis kursuslaste valmistatud rahvariided rõõmustavad värvikirevusega. Ülal Keila kihelkonna ja all Setu naise rahvarõivakomplekt.

Kuidas hoida kodus kokku elektrienergiat?

Urmas Mahlapuu, diplomeeritud elektriinsener

Keskmise leibkonna aastane elektrikulu on u 3500–5500 kWh. Korterites ja väiksemates majapidamistes, kus puudub elektripliit ja elektrit soojendamiseks ei kasutata kulub 1500–2000 kWh. Käesolevas artiklis jagan mõne nõuande, kuidas tavalises kodumajapidamises kokku hoida. Vanarahva tarkusegi järgi raha selle juurde pidama ei jää, kes seda tuulde loobib. Kodudes kasutatavad elektrienergia tarbijad jagan laias laastus nelja rühma ja tutvustan nende eripära ja säästuvõimalusi.

Soojusenergiaks muundajad. Suurima elektrienergia tarbimisega on tarvitid, mis muundavad elektrienergiat soojusenergiaks ja mida kasutatakse pikaajalisemalt. Need on põrandaküte, elektriradiaatorid ja -pliit, puhurid, boilerid. Selles rühmas olevad seadmed tarbivad üldjuhul kuni 40–70% kogu tarbitavast elektrienergiast.

Elektriküte. Kui majapidamises on suurel määral kasutusel õliradiaatorid ja põrandaküte, tuleks nende kasutust optimeerida. Küttetermostaadid tuleks seadistada ruumi kütma vaid ajale, mil ruumi kasutatakse. Üldjuhul ei ole otstarbekas pesuruumides põrandakütet öösiti töös hoida, mõistlik on termostaat seada kütmise alustamiseks paar tundi enne hommikusi toimetusi. Toatemperatuuri 1°C võrra alandades vähendate küttekulusid ca 5%.

Elektripliit. Ära lülita keeduplaate sisse enne, kui neile on paigutatud potid või pannid, sest plaatide kuumenemine võtab vähe aega ning energiat ei kulu asjatult. Sule keedunõud alati kaanega, sest see vähendab energiakadu kuni 4 korda ja kiirendab toidu valmimist viiendiku võrra. Niipea, kui toit hakkab keema, vähenda keeduplaadi võimsust, sest liigne temperatuur ei kiirenda toidu valmimist – vee temperatuur ei tõuse üle 100°C. Hoia pliidi keeduplaadid, praeahi ja keedunõud puhtana, et nende külge kogunenud mustus ei takistaks soojusülekannet. Lülita pliit välja paar minutit enne toidu lõplikku valmimist – keeduplaat on veel piisavalt kuum, et toit lõpuni teha.

Kasuta praeahju järjestikku mitme toidu valmistamiseks. Mikrolaineahi on praeahjust palju säästlikum, seetõttu võiks mõnede toitude soojendamisel pigem mikrolaineahju kasutada. Energiat säästev on induktsioontasapinnaga pliit, mis kuumutab vaid keeduanumaga kontaktis oleva kütepinna. Vee keetmisel kasutage pigem elektrikeedukannu kui pliiti, nii säästate kuni 50% elektrienergiat.

> *Pese nõudepesumasinaga ainult siis, kui masin on täis.*

Kuumaveeboiler. Soovitud temperatuur valige pigem väiksem, piisab temperatuurist 55–60°C. Vee liigne kuumutamine ja kuumana hoidmine nõuab rohkem elektrienergiat. Kodust näiteks nädalavahetuseks lahkudes lülitada boiler välja.

Valgustus. Valgustusele võib kodumajapidamises kuluda umbes kolmandik tarbitavast elektrienergiast. Säästmiseks lülitage välja tühjas toas põlevad lambid. Hõõglambid asendage kompakt- või leedlampidega. Kompaktlampidega (nn säästulambid) on võrreldes hõõglampidega võimalik säästa kuni 80% valgustusele kuluvast energiast, leedlampidega isegi kuni 90%. Lühikese valgustuse kasutusajaga tubades (läbikäidavad koridorid, WC jne) tuleks kompaktlambi asemel eelistada leedlampe. Halogeenlambi ehk täiustatud hõõglambi kasutamisel saab võrreldes hõõglambiga säästa kuni 20–30% elektrienergiat. Teatud kohtades annab säästa lülitusviise optimeerides, näiteks kasutades liikumis- või hämaraandurit, samuti aegreleed.

Suure võimsusega tarbijad. Suure võimsusega tarbijatel on üldjuhul väike kasutusaeg. Siia rühma kuuluvad: keedukann, kohvimasin, röster, võileivagrill, pesumasin, nõudepesumasin, mikrolaineahi, mikser, tolmuimeja jt. Nende puhul on peamiseks säästumeetmeks kasutamise optimeerimine. Kui ei ole tegemist just väga vana ja madala energiaklassiga seadmega, siis üldjuhul seadmete väljavahetamine elektrienergia säästu ei anna.

Nõudepesumasin. Pese nõudepesumasinaga ainult siis, kui masin on täis. Kasuta nõudepesumasinaga pestes ökonoomset pesuprogrammi (nõude loputus külma veega) ja lase nõudel õhu käes kuivada.

Veekeetja ja kohvimasin. Soojenda alati nii palju vett, kui parajasti vajad. Eelista siledapõhjalisi veekeetjaid, sest spiraaliga veekeetjatesse ei tohi panna vähem vett kui on skaalal märgitud, seda on aga sageli rohkem kui vaja. Puhasta seadmeid katlakivist regulaarselt. Kasuta keetjas soojendamiseks toasooja vett – mida soojem vesi algselt on, seda vähem kulub energiat selle keetmiseks.

Pesumasin. Pesu pesemisel kulub 80–85% energiast vee soojendamisele. Energia tarbimist saab vähendada kasutades madalamal temperatuuril vett. Püüdke optimeerida pesukordi, tühja masinat ei ole mõtet käivitada.

Väikese võimsusega tarbijatest jätkame järgmises lehenumbris.

ROHELINE VALD

Maailm vajab puhastamist väikeprügist

Teele Kaljurand
keskkonna peaspetsialist

Maikuus toimuva kodumaise koristuspäeva Teeme Ära kõrval toimub juba teist aastat ka ülemaailmne aktsioon Maailmakoristuspäev, mille raames tulevad pea 150 riigi aktiivsed inimesed kodudest välja ning koristavad maailma puhtamaks. 2018. aastal koristas üheskoos 18 miljonit inimest 157 riigist. Eestis osales koristuspäeval ligi kümme tuhat inimest.

Ohtlik väikeprügi

Tänavusel maailmakoristuspäeval keskendutakse eelkõige hajusalt paiknevale väikesele ning esialgu nähtamatule prügile. Need on suitsukonid, pudelikorgid, aga ka pakendid ja ühekordsed nõud. Kõik need asjad, mille asukoht on prügikastis, kuid ometi on need jõudnud teeveerde, põõsa alla, ukse kõrvale. Hajusalt paikneva väikeprügi ohtlikkus tuleneb selle laialdasest levikust ja kahjulikust mõjust elusloodusele. Koguseliselt esineb metsades väikeprügi kordades rohkem kui suuri prügihunnikuid.

> *Keskendutakse eelkõige hajusalt paiknevale väikesele ja nähtamatule prügile.*

Prügipimedus

Lisaks on laialt levinud nn prügipimedus. See on nähtus, mille tõttu inimesed ei märka prügi enda ümber ning ei teadvusta endale, kui palju nad prügi toodavad. Prügipimeduse tulemusena ei näe inimesed probleeme ning vajadust prügi koristada või oma tarbimisharjumusi muuta. Koristamisele lisaks aitab puhtama maailma loomisele veelgi rohkem kaasa tarbimisharjumuste muutmine. Eelkõige tuleb vähem tarbida tooteid, mis väikeprahti tekitab: näiteks joogikõrred ja ühekordsed nõud. Valesse kohta jõudva väikeprügi tõttu sureb aastas miljoneid linde ja kalasid, kes ekslikult näiteks suitsukonisid toiduks tarbivad.

Tänavune maailmakoristuspäev toimub 21. septembril, lisainfo ja registreerimine www.maailmakoristus.ee

Lääne-Harju vallast võtavad koristuspäevast osa Padise Põhikool, Laulasmaa Kooli Klooga koolimaja, Vasalemma Põhikool, Laulasmaa Kool.

Toetuste abil saab ellu viia häid ideid

Kohaliku omaalgatuse programm

1. oktoobrini on avatud kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor. Toetust antakse tegevusteks, mis tugevdavad kogukonna identiteeti, loovad tõhusamat koostööd ning panustavad kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu. Toetust antakse ka kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumiseks ja ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamiseks ja arendamiseks.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on 2000 eurot ning omafinantseering peab olema vähemalt 10% projekti kogumaksumusest. Taotlus koos nõutud lisadega tuleb esitada elektrooniliselt Harjumaa Omavalitsuste Liidu e-posti aadressile kop@hol.ee hiljemalt taotluste esitamise tähtpäevaks kell 16.30.

Täpsem info Harjumaa Omavalitsuste Liidu kodulehel hol.ee

Eesti Rahvuskultuuri Fondi toetus

Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond võtab kuni 15. oktoobrini vastu taotlusi stipendiumideks ja kultuuriprojektide finantseerimiseks 2020. aastal. Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond toetab üksikisikuid stipendiumidega õppe- ja teadustööks ning loominguliseks ja sporditegevuseks ning organisatsioone eesti rahvuskultuuri arendamise, säilitamise ja edasikandmise seisukohalt oluliste projektide algatamiseks ja finantseerimiseks. Toetusi jagavate allfondide ja taotlemise kohta täpsemat infot saab SA Eesti Rahvuskultuuri Fond kodulehe küljel erkf.ee

LEADER-meetme toetused

Lääne-Harju Koostöökogus toimub LEADER-meetme projektitaotluste vastuvõtt 30.09-07.10 2019. Lääne-Harju Koostöökogu piirkonda kuuluvad Lääne-Harju vald (end. Paldiski linn, Keila, Vasalemma ja Padise vald) ning osaliselt Saue vald (Kernu ja Nissi vald).

Taotlemiseks avanevad:
Meede 1.1 Ettevõtlikkus
Meede 1.2 Tooted ja teenused
Meede 2.1 Kogukond
Meede 3 Loode-Eesti
Täpsem info Lääne-Harju Koostöökogu kodulehel vomentaga.ee

Lääne-Harju valla mittetulundustegevuse toetus

1. novembrini saavad mittetulundusühingud ja seltsingud taotleda omavalitsuselt toetust oma tegevuste ja projektide elluviimiseks 2020. aastal. Info mittetulundustegevuse toetamise korra kohta valla kodulehel **laaneharju.ee**

Padise Segakoor ootab täiendust

Padise Segakoor ootab oma ridadesse uusi toredaid lauluhuvilisi liikmeid. Tulemas on huvitav hooaeg koos dirigent Marge Matsoniga. Kooriproovid toimuvad neljapäeviti algusega kell 18.45 Padise Rahvamajas.

JK Vasalemma uudised

Juba mõned aastad korraldab Vasalemma Jalgpalliklubi Hiiumaal Emmaste spordikeskuses suvist spordilaagrit. Nii oli ka sellel suvel. Trennid 40 poisile toimusid spordisaalis, jalgpalli- ja liivaväljakutel. Treeningute vaheajal käidi rannas ja tehti tutvust Hiiumaaga. Poisid jäid rahule. **Eduard Hmeljov, JK Vasalemma treener**

Karjaküla jäätmejaam ajutiselt suletud!

Kuni 1. oktoobrini saavad Lääne-Harju valla elanikud ohtlikke jäätmeid ja elektroonikajäätmeid tasuta ära anda Keila linna jäätmete kogumispunktis Tehase tn. 5. Tasuta saab seal ära anda järgmisi jäätmeliike:

- paber ja kartong, plastid, metallid, klaas, biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed, puit, tekstiil;
- ohtlikud jäätmed (ravimid, akud, õlifiltrid, põllumajanduskemikaalid ja väetised, ohtlikke jäätmeid sisaldavad pesuained, kraadiklaasid, vanaõlid, pestitsiidid, ohtlike ainetega saastunud pakendid, - lahustid, värvid ja liimid, õlifiltrid);
- sõiduauto rehvid (4 tk korraga);
- elektroonikaromud (külmkapid, raadiod, telerid, arvutid, monitorid jms).

NB! Sissekirjutuse kontrollimiseks tuleb jäätmejaama operaatorile esitada isikut tõendav dokument.

Tasuliste jäätmete (ehitusjäätmed, asbesti sisaldavad ehitusjäätmed, suurjäätmed) äraandmisel kehtib jäätmete kogumispunkti haldaja Makrokapital OÜ poolt kehtestatud hinnakiri.

Keila linna jäätmete kogumispunkt on avatud: T, N, R 12.00–18.00; L 10.00–16.00

Kontakt: OÜ Makrokapital, tel. 501 9685

Rajameister Rein Pill kindlustas osavõtjatele toreda võistluselamuse

17. augustil toimunud Fixus Marimetsa Kapp Paldiski I rattamaratonile kogunes sadu rattureid. Osalejate hulgas oli proffe, harrastajaid, algajaid, lapsi ja kõige piseimaid ehk tillusid (kuni 4- aastased).

Ükski edukas spordiüritus ei saa toimuda vabatahtlike abita. Palju aega ja ressurssi panustas ürituse toimumisse rajameister Rein Pill, kes hea raja valmimise nimel tegutses alates eelmise aasta sügisest. Südamlik tänu talle, kelle panuseta poleks võistlust toimunud.

Suur tänu Andrei Pevgonenile ja Pakri Parunile, kelle abita oleks sündmuse korraldamine kasinaks jäänud.

Erilised tänusõnad kuuluvad Daniel Sternfeld ja Seromar OÜle, kes jätkuvalt aitavad kaasa meie ettevõtmistele. Suur aitäh kõigile osalejatele ja vabatahtlikele! Järgmiste lahedate spordiüritusteni! **Jürgen Lepp, sporditööspetsialist**

TEATED

AVALIK SUULINE ENAMPAKKUMINE 08.10.2019 kell 12.00-13.45 Lääne-Harju vallavalitsuses Paldiskis Rae tn 38, II korruse volikogu saalis

Lääne-Harju vald müüb avalikul suulisel enampakkumisel Lääne-Harju vallas asuvad järgmised kinnistud ja korteriomandid:

1) kell 12.00 Sadama tn 16 kinnistu Paldiski linnas (registriosa nr 6350902, katastritunnus 58001:002:0102, pindala 1290 m², sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa 100%). Alghind 24 800 eurot, tagatisraha 3100 eurot, osavõtutasu 50 eurot. Kinnistul asub teenindushoone (ehitisregistri kood 120772389). Hoone kasutamiseks on sõlmitud rendileping tähtajaga kuni 21.03.2025.
2) kell 12.15 Metsa tn 13-1 korteriomand Klooga alevikus (registriosa number 10968502), üldpind 62,60 m², alghind 12 800 eurot.
3) kell 12.30 Harju-Risti 4-9 korteriomand Harju-Risti külas (registriosa number 11842702), üldpind 62 m², alghind 11 200 eurot.
4) kell 12.45 Harju-Risti 4-10 korteriomand Harju-Risti külas (registriosa number 11842802), üldpind 73,80 m², alghind 14 400 eurot.
5) kell 13.00 Harju-Risti 4-11 korteriomand Harju-Risti külas (registriosa number 11842902), üldpind 76 m², alghind 12 000 eurot.
6) kell 13.15 Vaarika kinnistu Altküla külas (registriosa number 5607550, katastritunnus 56201:001:1103, pindala 13 659 m², sihtotstarve 100% elamumaa, hoonestatud), alghind 19 000 eurot, tagatisraha 200 eurot.
7) kell 13.30 Aia 2a garaaž 3-31 Rummu alevikus (registriosa number 8982450, katastritunnus 86801:001:0096, pindala 2381 m², maakasutuse sihtotstarve 100% elamumaa), üldpind 20 m², alghind 200 eurot, tagatisraha 20 eurot.

Täpsem info Lääne-Harju valla kodulehel ja kv.ee

Lääne-Harju Vallavalitsus teatab

Lääne-Harju Vallavolikogu on algatanud 27.08.19 otsusega nr 79 detailplaneeringu Rummu alevikus Aia 15 (katastritunnus 43101:001:0144).

Detailplaneering on üldplaneeringut muutev. Planeeritav kinnistu paikneb Vasalemma valla üldplaneeringu põhijoonise põhjal ärimaa alal. Kinnistu asub tiheasustusega alal. Aia tänava ääres asuvad korterelamud. Aia tänavast põhja suunas asuvad Lääne-Harju Vallavalitsuse 31.07.2018 korraldusega nr 520 kehtestatud Aiamaa detailplaneeringu järgi hoonestusõiguseta maatulundusmaad. Aia tn 15 kinnistu piirneb reformimata riigimaaga.

Kinnistu pindala on 3531 m², millest 1115 m² on looduslik rohumaa, 1632 m² metsamaa ja 784 m² muu maa. Ehitisregistri andmetel on kinnistul üks ühekordne hoone nimetusega bensiinijaama dispetšeripunkt (ehitisregistri kood 116037934, ehitisealune pindala 20 m²). Kinnistu on piiratud aiaga. Varem oli kinnistu kasutusel mootorikütuse hoidlana. Käesoleval ajal seda endisel eesmärgil ei kasutata.

Planeeringu eesmärk on muuta Vasalemma valla üldplaneeringuga Rummu alevikus Aia 15 kinnistule määratud ärimaa sihtotstarve elamumaaks, määrata sinna ehitusõigus ühe pereelamu ja kuni 3 abihoone rajamiseks.

Planeeringu ülesanded vastavalt planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punktidele 1–9, 11–13 ja 17. Detailplaneeringu algatamisel võimalike uuringute vajadus puudub. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda veebilehel www.laaneharju.ee.

SÜGIS RISTI KOGUDUSES

P, 22. septembril kl 13 – jumalateenistus Risti kirikus

P, 13. oktoobril kl 13 – lõikustänupüha jumalateenistus Risti kirikus

P, 27. oktoobril kl 13 – jumalateenistus Risti kirikus

PIIBLIRING kuu esimesel reedel, 4. oktoobril kl 18.30 kogudusemajas

Selle aasta viimane **TÄISKASVANUTE LEERIKURSUS** algab laupäeval, 12. oktoobril kl 12 Harju-Ristil kogudusemajas. Esimesel kohtumisel lepime kokku kursuse ajakava. Oodatud ka kõik, kes veel ristimata. Info ja registreerimine tel. 55649256, risti@eelk.ee

Julgustame ühendust võtma, kui mõtlete laste ristimisele, kihlusele või laulatusele!

SÕBRA TUBA avatud Risti vanas koolimajas N 11-14 ja L 11-16, muul ajal kokkuleppel tel. 5344 8571. Teise ringi riided, jalanõud, majapidamistarbed – nii tuua kui viia.

www.ristikirik.ee

EELK Harju-Madise koguduses igal pühapäeval jumalateenistused algusega kell 11.00

Sooviga tulla hingehoidlikule vestlusele ja muudes küsimustes võta julgelt ühendust õpetaja Reet Eruga tel. 5690 4754.

FOTO: TARMO HEIN

Sellesuvine Tuksi korvpallilaager oli rohkearvuline.

Lääne-Harju valla korvpallis uued tuuled

Silver Allik
korvpallikooli treener

Väike Vasalemma Korvpallikool muutub Lääne-Harju Korvpallikooliks. Tegevus laieneb Padise Põhikooli ja juurde tuleb uus noortetreener Kevin Äkke. Töötame edasi selle nimel, et tõsta laste korvpallioskusi, olla aktiivse liikumise ja meeskonnatöö edendaja ning luua kogukonnatunnet ja ühtset hingamist kõikide osapoolte vahel.

Jätkame Eesti ühe tippkorvpallikooli Keila Korvpallikooli haruna Lääne-Harjumaal. Olles osa suuremast koolist, on lastel võimalik käia võistlustel ka siis, kui oma jõududega ei suuda võistkonda välja panna. Lisaks on olemas tugi treeneritele, mis kindlasti annab eelise treeninguite kvaliteedi tagamisel.

Eelmine hooaeg möödus noorel koolil identiteeti luues ja kasvades. Osaleti koos Saue ja Keila lastega Eesti meistrivõistlustel mikroliigas (U9) ja makroliigas (U10). Samuti võeti erinevates vanusegruppides osa Väikeste Klubide Karikast. Sügisel osaleti Kohila Cupil ja kevadel Tartu Basket Cupil. Koos vaatasime suurt korvpalli, kus Eesti võitis Saku Suurhallis Serbiat. Pidasime maha meeleoluka jõulupeo ning hooaja lõpupeo koos parimate pallurite valimisega.

Suvised korvpallilaagrid oli sportlikud ja emotsioonirikkad. 1. klassi lapsed nautisid trenne Kloogarannas ja 2-4. klassi lapsed Tuksis Läänemaal.

Trenne külastasid liikumistreener Tõnis Org, poksitreener Jürgen Lepp, endine tippkorvpallur Heiko Niidas. Tegime osavusvõistlusi ja pidasime meeleoluka "viimase trenni" pikniku. Erilised tänud tennisekohtunik Arbo-Karl Bramanisele, kes varustas tervet korvpallikooli tennispallidega, ning Joelile, kes oli toeks korvpallikaartidega. Kõige suurema kummarduse teeme aga lastevanematele. Selleks, et saada parim tulemus, on väga suur osa just ema-isa ja treeneri koostööl. Suur tänu ka Lääne-Harju vallale toetuse eest!

Uuel hooajal uue hooga! Trenni on oodatud kõik korvpallihuvilised lapsed. Ajaks, mil valmivad uued ja ilusaid Paldiski ja Laulasmaa koolisaalid ja korvpalliväljakud, loodame olla Eesti korvpallis arvestatav tegija.

Treeningud uuel hooajal: Vasalemma Põhikooli Spordihoones esmaspäeval ja kolmapäeval kell 17:30- 19:00 Padise Põhikoolis neljapäeval kell 17:10-18:30

Lisainfo tenni osalustasude ja transpordi kohta saab treener Silver Allikult info@laaneharjukk.ee või telefonil 5363 5629.
Meie tegevusi saab jälgida Facebookis: laaneharjukorvpall

Palli korvi!

PALJU ÕNNE!

Meie valda sündisid

Aron Aasmäe
Amina Malõškina
Steven Kuus
Maria Tomson
Emiljan Dalidovitš
Josep Männik
Iti Tomingas
Patrik Kalev
Lukas Puusepp
Kris Mirkko Grabbi
Mirtel Nargla
Richard-Kevin Oru
Roman Silitšenko
Kenneth Tammeleht
Dominiq Tarassu
Mark Druzheruchenko
Miya Žbanova
Iiris Tähepõld
Raimond Tamm

Enne muinastulede ööd selgitati suvevolle meistrid

31. augustil tähistati kontserdi ja lõkketulede süütamisega Kloogarannas muinastulede ööd. Õhtuse programmi eel peeti rannaliival maha Lääne-Harju valla esimesed lahtised meistrivõistlused suvevolles. Kõrgeimale kohale mängis end vollekolmik Raili Kont-Kontson, Sten-Priit Hunt ja Cris-Karlis Lepp.

1. koht - Raili Kont-Kontson, Sten-Priit Hunt ja Cris-Karlis Lepp

2. koht – Lisett Liiv, Allan Lähker, Reijo Tamm, Silver Siht.

FOTOD: MARJE SUHAROV

Värskenduse saanud koolivõimla Paldiskis ootab ägedaid pallilahinguid

FOTO: JÜRGEN LEPP

FOTO: JÜRGEN LEPP

Suvekuudel, kui koolid-lasteaiad olid suvepuhkusel, käis mitmel pool valla asutustes remont. Paldiski Vene Põhikoolis rõõmustavad lapsed uuenduskuuri läbi teinud võimla üle. Korda sai ka söögisaal ja kaks ruumi ehitati ümber väikeklasside jaoks.

ERAKUULUTUSED

Autode kokkuost! Ostame kõiki sõidukeid ja töömasinaid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid sõidukeid! Sõiduk ei pea olema arvel, ülevaatusega ja kindlustusega! Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane! Tel 54 575 055 !

Fekaalivedu, kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Hooldatud korstnad ja küttekolded tagavad Teie kodu tuleohutuse. Korstnapühkija tel 53330556 OÜ Korstnahooldus

---

Jurist Peeter Malve õigusalased teenused ja kohtuesindus. Vastuvõtt Padisel. Tel 5029197, info@amantese.ee, www.amantese.ee

---

Kasutatud autode kokkuost. Ostame kõiki sõidukeid. Korras, rikkega, ülevaatuseta Tel 58190200 autohoov@gmail.com

---

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänavakivide puhastus. Tel 56 241 509 Andres

---

Korstnapühkija Tallinnas ja Harjumaal. Teeme küttesüsteemid puhtaks ja ajame paberid ka korda! Uuri lisaks www.lõõr.ee või tel +372 5821 6554

Järgmine Lääne-Harju valla leht ilmub 23. oktoobril.

Korstnapühkimistööd (nõuetekohane akt) tel 5040875

Korstnapühkija ja pottsepa teenused, ohtlike puude/okste langetamine, viljapuude lõikamine, muruniitmine (trimmeriga), heki lõikus ja pügamine. Tel +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

---

Kuiv okaspuu al 55 €, kask al 65 €; toores kask al 55 €/rm, okaspuu al 42 €/rm. Pikkus 30, 40, 50 cm. Vedu 6-7 rm kaupa. Tel 516 4278

Kutsetunnistusega korstnapühkija, tehtud tööde kohta akt. Tel 56890125, e-post: kuldnoop@gmail.com

---

Kõdusõnnik, sõelutud muld, killustik, graniitkillustik, freesasfalt, liiv. Müük veoga: väikeveod.ee Tel. 5015992

Uus 3x5m puukuur, koos paigaldusega alates 1500.- Tel 55 604 804

REKLAAM JA KUULUTUSED:
reklaam@laaneharju.ee

Langetame ja hooldame puid just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte 56263857, www.puumehed.ee

---

Liiv, killustik, muld, freesasfalt veoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel 5079362

Magus mesi Padise niitudelt! 0,5l purk/700g hind 5,50 eur purk. Toon mee tasuta koju kätte. Helista 51 91 61 71

Müüa 2-toaline korter Paldiski keskuses. Korterisse jääb kogu sisustus. Hind 23 000€. Tel 51912437

Müüa soodsalt Lääne-Harju vallas, Tõmmiku külas, Aarnamäe karjääris liiva, sõelutud ja sõelumata mulda, transpordivõimalus. Tel 56 564 103, e-mail: pallemer@gmail.com

---

Ostan või üürin 1-toalise heas korras korteri Paldiskis. Marge 5045322

Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus, hind 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191

Üürile anda soe ja hubane 2-toaline 2008. a korter Paldiskis Rae 36. 30m². Uus kodutehnika! 275€ + kommunaalid. Lisainfo 555 24942

Vasalemma kunstide kool

ootab kõiki huvilisi osalema:

MUUSIKAOSAKONNAS
(klaver, kitarr, plokkflööt)
õp. Olga Savkina, tel. 522 9469, eesti osakond
õp. Natalja Sykiainen, tel. 5806 2737, vene osakond
Eelklassis on õppimine tasuta, 0-klassist alates 15 EUR/kuu

TANTSUOSAKONNAS
(show-tants, loovtants, rahvatants jne)
õp. Evelin Lakk, tel. 524 2537
Osalemine tasuta

KUNSTIKLASSIS
õp. Jekaterina Trei, tel. 5800 3804
Osalemine tasuta

Lisainfo: Kunstide Kooli direktor Tiia Soosalu, tel. 514 6815, tiia.soosalu@vakk.ee

Klooga Kultuuri- ja Noortekeskuse teated!

23.09-30.09 toimub Eesti Olümpiakomitee eestvedamisel spordinädal **"Kõnnime terveks"**. Registreerige end Noortekeskuses ja liitke kokku oma igapäevaselt kõnnitud sammud. Parimat kõndijat ootab auhind, mille on välja pannud Eesti Olümpiakomitee.

25.09 Teater Marionett etendusega **"Jokker Joosu ja imelised nukud"** algusega kl 10.45. Etendus on mõeldud lastele vanuses 4-10 aastat. Pilet 3 eurot. Avatud on jäätisekohvik.

15.09-19.10 Klooga Kultuurinädal. Näidatakse Taani filme, toimub tervisepäev tervisespetsialistidega, Klooga Sügistäika ja Noortefestival. Kultuurinädal lõppeb toreda kohvikklubi ja jalakeerutusega. Jälgige kultuurinädala reklaami FB-lehel ja kohalikel teadetetahvlitel.

23.10 Teatrikülastus. Pärnu Endla teatrisse etendusele "Daamid" Soovijad, võtke ühendust tel. 505 7252 (Tiina Mets)!

Okoobris alustavad huviringid: **keraamikaring, lauatennis, saalihoki ning poks**

KEILA HALDUS
Info 53 442 444 / info@keilahaldus.ee / www.keilahaldus.ee
Keila Haldus OÜ pakub korteriühistutele
haldus- ja hooldusteenust
ööpäevaringset avariiteenust (56 21 444)
raamatupidamist
sise- ja väliskoristust

Elu on laul,
on lihtne ta viis, heliseb
korra ja vaibubki siis.

Avaldame kaastunnet ja oleme leinas koos Signega, kuna lahkus isa ja vanaisa
ALEKSANDER TÕNISSON

Anne, Keili, Merit

PISIREM OÜ
Väikesed asjad muudavad palju

Pisirem OÜ on kohalik ettevõte, mis aitab parandada pisemaid tehnilisi- ja remondiprobleeme kodus, aias ja kontoris. Teostame muu hulgas järgmisi töid:
Remont- ja parandustööd (seinad, laed, põrandad)
Väiksemad elektritööd
Sanitaartehnilised tööd
Kodumasinate ja seadmete remont ja paigaldus
Arvutiparandus

Telefon: +372 53 52430
E-mail: pisirem@gmail.com
Koduleht: www.pisirem.ee

Paldiski Muusikakool kutsub
keelpillimängijaid osalema keelpilliorkestrisse
Oled teretulnud olenemata mängutasemest ja vanusest
Proovid toimuvad Paldiski Muusikakoolis

Võta julgelt ühendust
keelpilliorkester@mk.edu.ee
või telefonil 56982345 Marilys-Mirjam Kurg

AKSO-HAUS

Akso-Haus Maja Kaubamaja
KLIENDIPÄEVAD
Esmaspäeviti toimuvad AKSO Haus majatehases külastuspäevad kell 12.30-16.30.
Tutvuda saab näidismajadega „Rahu" ja „Maarja 1-87".
Infot saab ka teiste mudelite ja võimaluste kohta.

Palume eelnevalt külastuse aeg broneerida telefoni +372 652 0087 või e-maili teel maakler@aksohaus.ee.

Ootame Sind külla
Haapsalu mnt 7c, Vasalemma.
www.aksohaus.ee www.elo.house

Avaldame sügavat kaastunnet Simonile ja tema perele
armsa ema
kaotuse puhul.

Klassikaaslased, vanemad ja õpetaja

TERA
Elektritööd
Elektripaigaldise käit
Päikeseelektrijaamad
ATS hooldus

TERA AS info@tera.ee
503 5222
www.tera.ee

JIV SPORT

Sauel tegutsev spordiriiete tootmisega tegelev ettevõte JIV Sport võtab tööle

LAOTÖÖTAJA

tööülesanneteks on

- omatoodangu etiketistamine ja pakkimine
- kauba lattu võtmise abitoimingud
- kauba väljastamise abitoimingud

Tööaeg on osaline sõltuvalt töömahust 6-8 tundi päevas
Töö eeldab korrektsust, kiirust ja vastutustunnet.

Kui soovid kandideerida saad e-mail aadressile Info@jivsport.com, märgusõna laotöötaja

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii **kivi-, plekk- kui eterniitkatustele**
- **Katus säilib kauem** ja maja saab värske välisilme
- **Küsi hinnapakkumist:**

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

VARI®

VARI multifunktsionaalsed ja aastaringsed masinad talu- ja maakodu töödeks, aednikele haljastus- ja heakorratöödeks jne.
KOMPLEKTEERI TÖÖRIIST NII KUIS SULLE VAJA!

Aiatäht
AIA- PARGI JA METSATEHNIKA

Esindused: Tuleviku tee 10, Peetri ja Tehnika 7, Saku
www.vari.cz www.aiataht.ee facebook.com/aiataht
MÜÜK • GARANTII • HOOLDUS • KULU- JA VARUOSAD